

PROGRAM ADAPTACYJNY
DLA UCZNIÓW KLAS CZWARTYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 5
im. WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO w BIAŁYMSTOKU

Wstęp

Pomiędzy klasą III a IV występuje tzw. „Próg szkolny”. Na ten okres przypada największa liczba szkolnych niepowodzeń. Wiąże się to nie tylko z istotnym przyspieszeniem procesu kształcenia, ale także zmianą autorytetów. Szkoła jako instytucja i nauczyciele w niej uczący powinni dążyć do tego, żeby stworzyć dzieciom jak najlepsze warunki rozwojowe, ponieważ dzieci w wieku szkolnym wymagają szczególnej opieki ze strony dorosłych.

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program adaptacyjny (przystosowawczy) dla uczniów kl. IV opracowany został dla potrzeb uczniów, nauczycieli uczących w tych klasach i pozostałych pracowników szkoły.

Główne cele programu to:

1. Wdrożenie ucznia do procesu kształcenia w II etapie edukacji (nauczanie przedmiotowe).
2. Obniżenie stresu związanego z rozpoczęciem nauki w klasie IV.
3. Zwiększenie samodzielności uczniów.
4. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i adaptacji ucznia w klasie i szkole.
5. Włączenie rodziców do współpracy podczas realizacji programu.

CELE PROGRAMU

Cele ogólne tego programu są zgodne z założeniami Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i zakładają:

- respektowanie trójpodmiotowości oddziaływań wychowawczych i kształcących: uczeń – szkoła – dom rodzinny;
- kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości;
- poszanowanie godności dziecka; zapewnienie dziecku przyjaznych, bezpiecznych warunków do nauki i zabawy; rozwijanie samodzielności oraz odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie.

Cele szczegółowe zakładają pomoc w łagodnym przekroczeniu progu kolejnego etapu edukacyjnego poprzez:

- integrację zespołu klasowego z nowym wychowawcą w klasie 4. (wyjazd integracyjny);
- uświadomienie uczniom i rodzicom, jakie zmiany czekają ich w klasie 4.;
- rozmowy z rodzicami na temat, jak pomóc dziecku przekraczającemu próg klasy czwartej;
- wymianę informacji wychowawców klas 3. z przyszłymi wychowawcami klas 4., dotyczącą specyfiki pracy w zespołach klasowych.

Realizacja programu przewidziana jest w czterech obszarach:

I. Relacje nauczyciel wychowawca – wychowankowie

II. Relacje nauczyciele poszczególnych przedmiotów – uczniowie.

III. Relacje uczeń – uczeń

IV. Współpraca z rodzicami

I. Relacje nauczyciel wychowawca – wychowankowie

Nauczyciel wychowawca musi kłaść duży nacisk na kształtowanie w klasie atmosfery wzajemnego szacunku i zaufania. Podstawowe zadanie dla wychowawców klas czwartych to tworzenie wspólnoty klasowej na bazie koleżeństwa, przyjaźni i tolerancji. Można to osiągnąć poprzez zaspokojenie następujących potrzeb uczniów:

- przynależności do grupy, akceptacji, uznania i bezpieczeństwa;
- współudziału i współpracy w zespole klasowym.

Działania:

1. Zorganizowanie przez wychowawcę klasowego "drzwi otwartych" dla uczniów klas czwartych /lekcja biblioteczna, zwiedzanie szkoły/;
2. Zgromadzenie informacji o uczniach od wychowawcy klasy III;
3. Zapoznanie uczniów z przedmiotami nauczania w klasie czwartej oraz nauczycielami uczącymi tych przedmiotów;
4. Przedstawienie planu zajęć lekcyjnych z uwzględnieniem sal lekcyjnych i gabinetów;
5. Wyjaśnienie informacji zawartych w WSO;
6. Przedstawienie zasad funkcjonowania szkoły, zapoznanie z obowiązującymi regulaminami i zasadami zachowania (biblioteka, świetlica, stołówka, szatnia, boisko, korytarze podczas przerw lekcyjnych, toalety);
7. Wybór samorządu klasowego i określenie jego zadań;
8. Przydział uczniom dodatkowych funkcji w klasie;
9. Wyjaśnienie praw i obowiązków ucznia;
10. Organizacja integracyjnych zajęć pozalekcyjnych i klasowych imprez okolicznościowych (m.in. organizacja wycieczek);

11. Wdrażanie ucznia do racjonalnego planowania czasu nauki, zabawy i wypoczynku;
12. Zaktywizowanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i konkursach;
13. Zaproponowanie uczniom sposobów radzenia sobie ze stresem i trudnościami;
14. Uczenie komunikowania swoich potrzeb oraz porozumiewania się z otoczeniem;
15. Współpraca z pedagogiem w celu dokładnego poznania klasy.

II. Relacje nauczyciele przedmiotów – uczniowie.

Każdy z nauczycieli uczących w klasach IV, po przedstawieniu swoich wymagań, metod pracy i sposobów oceniania, powinien budować pozytywne relacje nauczyciel – uczeń i uczeń – uczeń oraz zbudować właściwą hierarchię wartości. Wprowadzenie do nauczania metod aktywizujących uczniów, zainteresowanie ich różnymi dziedzinami wiedzy oraz wspólne odkrywanie tajemnic świata i nauki pozwoli każdemu znaleźć swoje miejsce w otaczającej rzeczywistości.

Działania:

1. Przestrzeganie okresu „ochronnego” dla uczniów klas IV (wrzesień miesiącem bez ocen niedostatecznych) - przyzwyczajanie uczniów do innych zasad pracy, oceniania i oczekiwań poszczególnych nauczycieli.
2. W pierwszych miesiącach nauki położenie nacisku na motywującą funkcję oceny (zachęta nie zniechęcenie);
3. Zapoznanie uczniów z wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny oraz z przedmiotowym systemem oceniania;
4. Zawarcie kontraktu nauczyciel – zespół klasowy;
5. Budowanie relacji wzajemnej życzliwości, poszanowania i zaufania;

6. Indywidualizacja procesu nauczania; (dostosowywanie metod i form pracy dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych);
7. Rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów;
8. Przestrzeganie zasad higieny pracy na zajęciach lekcyjnych;
9. Zapisywanie na tablicy tematu i notatki z lekcji;
10. Stała współpraca nauczycieli z wychowawcą klasy;

III. *Relacje uczeń – uczeń*

W klasie IV pojawiają się autorytety ze środowisk rówieśniczych. Wyraźniejsze też stają się role społeczne, które istnieją w każdej grupie, dlatego też ważne jest budowanie pozytywnych relacji rówieśniczych i eliminowanie zachowań destrukcyjnych.

Działania

- 1.Kształcenie pozytywnych, aprobujących relacji rówieśniczych oraz zapobieganie niewłaściwym postawom rywalizacyjnym;
- 2.Uczenie sposobów rozwiązywania konfliktów;
- 3.Organizacja pomocy koleżeńskiej;
- 4.Nauka komunikowania swoich potrzeb oraz porozumiewania się z otoczeniem;
- 5.Współpraca w wykonywaniu zadań;
- 6.Współorganizowanie imprez klasowych i szkolnych;
- 7.Włączenie uczniów do prac samorządu klasowego;
- 8.Udział w akcjach charytatywnych, festiwalach, konkursach, inscenizacjach;
- 9.Kształtowanie i wzmacnianie postaw tolerancji wobec drugiego człowieka;
- 10.Uczenie zachowań asertywnych.

IV. Współpraca z rodzicami.

Rodzice oczekują od szkoły zapewnienia indywidualnego rozwoju ich dziecka, atmosfery bezpieczeństwa i pobudzenia jego zdolności. Nauczyciele wspierają rodziców w procesie wychowania i przy wzajemnej współpracy można oczekiwać prawidłowego rozwoju dziecka.

Działania

1. Zapoznanie rodziców z założeniami programu adaptacyjnego (przystosowawczego) dla uczniów kl. IV;
2. Przedstawienie WSO; PSO;
3. Zapoznanie z wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny z przedmiotów nauczania;
4. Pogadanki tematyczne dla rodziców związane z trudnościami adaptacyjnymi dzieci, możliwościami poszukiwania pomocy w razie wystąpienia trudności (pedagog, specjaliści z PPP);
5. Włączenie rodziców w działania na rzecz klasy i szkoły (m.in. organizację imprez klasowych i szkolnych).

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Przewiduje się, iż uczniowie:

- bez obaw przekroczą próg z klasy III do IV.;
- zintegrują się z nowym wychowawcą;
- wdrożą się do zmian w klasie IV.;
- poczują się do odpowiedzialności za to, co dzieje się w klasie;
- stworzą grupę opartą na zasadach koleżeństwa i przyjaźni;
- będą umieli współpracować ze sobą na zasadach akceptacji i tolerancji.

Bibliografia:

- B. Płazewska „Problemy adaptacyjne uczniów w klasie czwartej”.
- Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 roku w sprawie zasad i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Opracowała:

Elwira Bazyluk